

[Elmquist.]

Form, at en Laantager udsteder en Obligation til sin Sagfører rent pro forma, for at Sagføreren skal søge paa Kapitalmarkedet at finde en Laangiver, der vil købe denne Obligation og overtage den — hvorvidt den Slags Laanetransaktioner, som formentlig bruges en Del her i København, for øvrigt fuldt legitimt, falder ind under Lovens Regler om Underkurs. Vi har i Landstingsudvalget ment, det var rart at faa en udtrykkelig Udtalelse fra Ministeren om hans Syn paa dette Spørgsmaal, og denne Udtalelse foreligger i Betænkningen, hvor det klart og utvetydigt siges, at saadanne Laan falder ind under Lovens Bestemmelser. Naar en Sagfører sælger en saadan Obligation til den Kapitalejer, som han finder paa Markedet, maa Salget altsaa ikke ske til Underkurs ud over det i Loven tilladte, men Laantageren skal med Sagføreren eller en anden Person som Mellemed have et Beløb, som ikke afviger fra det, Loven fastsætter.

I det hele taget tror jeg nok, jeg tør sige, at Meningen er, at Omgaaelser paa intet Omraade maa finde Sted, hvad enten Laanene gives direkte eller indirekte, i Modsetning til, hvad der er gældende under den gamle Lov, hvor man i stor Udstrækning har tolereret Omgaaelser gennem Skadesløshedsbreve, Ejerpantebreve og paa anden Maade. Loven fastsætter nu bestemte Regler om Underkurs, og de skal holdes, baade direkte og indirekte.

I øvrigt er Udvalget enedes om nogle Ændringsforslag, som jeg her skal gøre nærmere Rede for.

Ved Ændringsforslaget Nr. 2 til § 3 slaas det fast, at den Regel, der er givet i § 3, hvorefter 2den Prioritet ikke kan gøres uopsigelig fra Skyldnerens Side i mere end 5 Aar, og 1ste Prioritet ikke i mere end 10 Aar for Laan, stiftede efter Lovens Ikrafttræden, ogsaa skal gælde for Laan, der fornyes efter Lovens Ikrafttræden. I og for sig kunde man maaske sige, at det maatte være en Følge af § 3, som den er formuleret, men ved at skrive udtrykkeligt, at Bestemmelsen ogsaa omfatter Laan, der fornyes, udelukkes i hvert Fald enhver Misforstaaelse.

Ved Lovforslagets § 4, saaledes som det foreligger i Folketingets Affattelse, er der givet Laantageren Adgang til ved Domstolens Hjælp at faa Renten nedsat, hvis den maa siges at være urimelig. Man har ment fra Landstingsudvalgets Side, at denne Beskyttelse ikke vil være særlig effektiv, hvis der ikke samtidig gives Laan-

tageren en Beskyttelse mod, at Laangiveren straffer ham, hvis Renten bliver kendt urimelig, ved omgaaende at sige Laanet op. Man har ment, at Risikoen for, at dette skal blive Laangiverens Reaktion, kan medføre, at Laantageren som Regel ikke vil vove at indanke Spørgsmaalet om Rentens Rimelighed for Domstolene, saa at Beskyttelsen derfor kun vil blive en Skueret. Paa den anden Side har man ogsaa været klar over, at der maa tages alle skyldige Hensyn til Laangiveren, for at han ikke skal komme i den Situation, at han i Tilfælde, hvor han vilde have opsagt sit Laan, selv om Renten ikke var blevet kendt urimelig, vil blive straffet med — foruden at han maa sætte Renten ned — ikke at kunne faa sine Penge hjem, naar han skal bruge dem. Udvalget har derfor vedtaget at foreslaa en Ændring, som efter Udvalgets Mening tager passende Hensyn baade til Laantager og Laangiver, idet der siges, at hvad der er betalt for meget kan kræves tilbage under Sagen, ligesom Retten efter Skyldnerens Begæring kan bestemme, at Gælden, medmindre Fordringshaveren dokumenterer at have rimelig Grund til Opsigelse, herefter ikke skal kunne opsiges i et Tidsrum af indtil to Aar efter den endelige Retsafgørelse. Der er altsaa her givet Skyldneren Adgang til at begære en Kendelse om, at Laangiveren ikke maa straffe ham med at sige Laanet op, fordi Renten sættes ned; og samtidig er der taget skyldigt Hensyn til Laangiveren derigennem, at Retten kun kan bestemme, at Laanet ikke maa opsiges i et Tidsrum af indtil to Aar, saafremt Fordringshaveren ikke dokumenterer at have rimelig Grund til Opsigelse. Hvis Fordringshaveren dokumenterer, at han har saadan rimelig Grund, kan Retten ikke dekretere Uopsigelighed, men i øvrigt kan Retten altsaa selv bestemme under Afvejen af de forskellige Forhold, om den vil give Uopsigeligheden en Udstrækning af to Aar, eller om den vil give Uopsigelighed i et kortere Tidsrum. Man mener her ved at have gjort Beskyttelsen virkelig effektiv, samtidig med at man har skiftet Sol og Vind lige mellem Laangiver og Laantager.

I Folketinget fandt der en indgaaende Drøftelse Sted af, hvorledes man kunde hindre, at Loven blev omgaaet ved Benyttelse af Skadesløsbrev, Ejerpantebrev eller Akkomodationsobligation. Folketinget foreslog og vedtog et Ændringsforslag tilsigtende at naa dette Formaal. I Landstingsudvalget har vi imidlertid ment, at den Bestemmelse, som Folketinget har indsat, kan give An-